

Κε ὅλον τὸν κόσμον κάλεσε καὶ ὅλο τ' ἀρχοντολόγι,
τρεῖς χρόνους γράφει τὰ προικιὰ καὶ τρεῖς τ' ἀπανωπροίκια
ΚΚρυστάλλ. Ἔργα 1,211. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Χρον. Μορ.
Η στ. 1643 (ἐκδ. JSchmitt) «τὸ ἀρχοντολόγι τοῦ Μορέως,
ὅλης τῆς Μεσαρέας». Συνών. ἀρχονταλίχι 2, ἀρχον-
ταρίκι 3, ἀρχοντολογία.

ἀρχοντομαθαίνω Λεξ. Δημητρ. Μετοχ. ἀρχοντο-
μαθημένος σύνηθ. ἀρχοντουμαθ' μένους βόρ. ιδιῶμ. ἀρ-
χοδομαθημένος πολλαχ. ἀρχουδουμαθ' μένους πολλαχ. βορ.
ιδιῶμ. ἀρχοντομαθημένος Κάριπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρχοντας καὶ τοῦ ρ. μαθαίνω.
Τυγχάνω ἀρχοντικῆς ἀνατροφῆς, ἀνατρέφομαι ὡς εὐ-
γενῆς, ὡς πλούσιος ἐνθ' ἄν.: Ἀρχοντόμαθε καὶ δὲ μπορεῖ
να φάη ὅτι νὰ 'ναι Λεξ. Δημητρ. Εἶναι ἀρχοντομαθημένο
παιδί. Κόρη ἀρχοντομαθημένη. Ἐχει τὰ παιδιὰ του ἀρχοντο-
μαθημένα σύνηθ. Συνών. τῆς μετοχ. ἀρχονταναθρεμ-
μένος (ιδ. ἀρχονταναθρέφω), ἀρχοντοθρεμμέ-
νος, ἀρχοντογεωμένος.

ἀρχοντομαχαλᾶς ὁ, Σκιάθ.
Ἐκ τῶν οὐσ. ἀρχοντας καὶ μαχαλᾶς.
Συνοικία κατοικουμένη ὑπὸ ἀρχόντων. Ἡ λ. καὶ ὡς
τοπων. Πελοπν. (Τρίκκ.) Συνών. ἀρχοντογειτονιά.

ἀρχοντομάχος ὁ, Κέρκ. Κύθηρ.
Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρχοντας καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-μάχος.

Ὁ μισῶν τοὺς εὐγενεῖς, τοὺς πλουσίους.

ἀρχοντομερξά ἡ, Στερελλ. (Γαρδικ.)
Ἐκ τῶν οὐσ. ἀρχοντας καὶ μερξά.
Οἰκογένεια εὐγενῆς καὶ πλουσία.

ἀρχοντόμηνας ὁ, Πελοπν. (Τρίκκ.)
Ἐκ τῶν οὐσ. ἀρχοντας καὶ μῆνας.
Κατὰ πληθ. ἀρχοντόμηνοι, οἱ μῆνες Ἰούλιος, Αὐγούστος
καὶ Σεπτέμβριος, διότι κατ' αὐτοὺς συμπίπτει ἡ ἐσοδεία
ὅλων σχεδὸν τῶν καρπῶν, σιτηρῶν, σταφίδος, οἶνου κλπ.,
ὅθεν καὶ λέγεται παροιμιωδῶς ὅτι «οἱ τρεῖς μῆνοι θρέ-
φουν τοὺς ἄλλους ἔννεγά».

ἀρχοντομίλητος ἐπίθ. Λεξ. Δημητρ. ἀρχοδομίλη-
τος Θήρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρχοντας καὶ τοῦ ἐπιθ. *μιλητός
<μιλῶ.

Ὁ δεικνύων εὐγένειαν εἰς τὴν ὁμιλίαν του, εἰς τοὺς
λόγους του, ὁ εὐπροσήγορος.

ἀρχοντονεγδός ὁ, πολλαχ. ἀρχοδονεγδός Κρήτ.
Νέος εὐγενοῦς καὶ πλουσίας οἰκογενείας ἐνθ' ἄν.: Ἀσμ.
Ἀρχοδονεγδός παδρεύεται καὶ παίρνει προσφυγούλλα,
προσφυγούλλα μαυρομμάτα μου, σὲ κλαί δὲ μάθια μου
(κλαί=κλαῖον) Κρήτ. —Ποίημ.

Ἡ ὁμορφὴ ἀρχοντονεγὰ τὸ Λάμπρο ξετρελλαίνει
καὶ τὴ Λενοῦλλα ξέχασε τὴν πρώτη του ἐρωμένη.
ΙΠολέμ. Χειμῶνανθ. 126. Συνών. ιδ. ἐν λ. ἀρχοντάκι.

ἀρχοντονεωμένος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀρχοντονεωμένος
Κύπρ. ἀρχοντονεωμένος Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρχοντας καὶ τοῦ νεωμένος μετοχ.
τοῦ ρ. νεώνω.

Ὁ ἀνατεθραμμένος ὡς εὐγενῆς, ὡς πλούσιος: Ποίημ.
Ὁ Βάσος νέος τρυφερός, ἀρχοντονεωμένος,
λεβέντης, καθημερινῶς βασιλικὰ ντυμένος
Συνών. ἀρχονταναθρεμμένος (ιδ. ἀρχονταναθρέ-
φω), ἀρχοντομαθημένος (ιδ. ἀρχοντομαθαίνω).

ἀρχοντονοικοκύρεμα τό, ἀμάρτ. ἀρχοδονοικοκυ-
ρεμα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀρχοντονοικοκυρεύω.
Τὸ νὰ νυμφευθῇ ἄνθρωπος μὲ πλουσίαν γυναῖκα ἢ τάνά-
παλιν. Συνών. ἀρχοντονοικοκυρεμός, ἀρχοντο-
παντρεῖα.

ἀρχοντονοικοκυρεμός ὁ, ἀμάρτ. ἀρχοδονοικο-
κυρεμός Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀρχοντονοικοκυρεύω.
Ἀρχοντονοικοκύρεμα, ὁ ιδ.

ἀρχοντονοικοκυρεύω ἀμάρτ. ἀρχοδονοικοκυ-
ρεύω Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρχοντας καὶ τοῦ ρ. νοικοκυρεύω.
Νυμφεύω, ὑπανδρεύω μὲ πλουσίαν γυναῖκα ἢ πλούσιον
ἄνδρα: Ἐρχοδονοικοκυρεύτηκε ὁ γ' εὐτὸς κ' ἐμεγάλωξεν ἡ
δουλειὰ του. Συνών. ἀρχοντοπαντρεύω.

ἀρχοντονοικοκύρις ἐπίθ. πολλαχ. ἀρχοδονοικο-
κύρις Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἀρχοδονοικοκύρις Μύκ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀρχοντας καὶ νοικοκύρις.
Πλούσιος, εὐπορος οἰκοδεσπότης.

ἀρχοντόνυφη ἡ, Πελοπν. (Ἀρκαδ. Μάν.) ἀρχοντο-
νύφη Ἡπ. —Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀρχοντας καὶ νύφη.
1) Νύμφη πολύφερνος, πλουσία Ἡπ. Πελοπν. (Μάν.)
—Λεξ. Δημητρ.: Ἀρχοντοπαντρεύτηκε καὶ πῆρε ἀρχοντο-
νύφη Λεξ. Δημητρ. 2) Νύμφη μὲ ἀρχοντικὸν παράστημα
Πελοπν. (Ἀρκαδ.)

ἀρχοντοξεπεσμένος ἐπίθ. σύνηθ. ἀρχοδοξεπεσομέ-
νος πολλαχ. ἀρχοντοξεπεσμένος Πελοπν. (Λακων.) ἀρχουν-
τουξιτισμένους βόρ. ιδιῶμ. ἀρχουδουξιτισμένους πολλαχ.
βορ. ιδιῶμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρχοντας καὶ τοῦ ξεπεσμένος μετοχ.
τοῦ ρ. ξεπέφτω.

Ὁ ἀπὸ πλουσίου πένης καταστάς. Συνών. ἀρχον-
τοξεπεφτέ, ἀρχοντοφτωχός.

ἀρχοντοξεπεφτέ ἐπίθ. Τσακων.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρχοντας καὶ τοῦ ἐπιθ. ξεπεφτέ
<ξεπέφτω.

Ἀρχοντοξεπεσμένος, ὁ ιδ.

ἀρχοντόξυλο τό, Λεξ. Βλαστ. Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀρχοντας καὶ ξύλο.

1) Τὸ φυτὸν ψευδέβενο ὁ Κρητικὸς (ebenus Cretica)
τοῦ γένους ψευδεβένου (ebenus) τῆς τάξεως τῶν ψυχαν-
θῶν (papilionaceae) ἐνθ' ἄν. 2) Μεταφ. ὁ πολὺς δαρ-
μός Λεξ. Δημητρ. [**]

ἀρχοντοπαιδεύω Λεξ. Δημητρ. Μετοχ. ἀρχοντο-
παιεμένος Κάριπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρχοντας καὶ τοῦ ρ. παιδεύω.
Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ., παρ' ὁ καὶ τύπ. ἀρχοντοπαι-
δεύω.

Παιδεύω, ἐκπαιδεύω ἀρχοντικῶς, μὲ ἡθὴ ἀρχοντικά:
Ἀρχοντοπαίδεψε τὰ παιδιὰ του Λεξ. Δημητρ. || Ἀσμ.

Κάμνει σταφύλι ραζακί, κάμνει κρασί μοσχάτο,
ὅπου τὸ πίνουν ἀρχοντες ἀρχοντοπαιεμένοι
Κάριπ.

ἀρχοντόπαιδο τό, ἀρχοντοπαίδιν Πόντ. (Κερασ.)
ἀρχοντοπαῖδι πολλαχ. ἀρχοντουπαῖδ' Μακεδ. ἀρχοδο-
παῖδι Σύμ. ἀρχοντόπαιδο σύνηθ. ἀρχοντόπαιδον Πόντ.
(Κερασ.) ἀρχοντόπιδον Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀρχοντας καὶ παιδί.
Τέκνον εὐγενοῦς, πλουσίου ἔνθ' ἄν.: Ἄσμ.
Ἡ μάνα σ' εἶν' ἀρχόντισσα κ' ἐσὺ ἀρχοντοπαίδι,
ἔγω εἶμαι φτωχοκόριττο κ' ἡ μάνα σ' δὲ με θέλει
Θράκ. (Φανάρ.) — Ποίημ.
Νοιώθει καμάρι ἀπάντεχο, χαρὰ μεγάλη, οὐράνια,
ποῦ δίνει με τὰ χέρια της νερὸ 'ς τ' ἀρχοντοπαίδι
ΚΚρυστάλλ. Ἔργα 1, 194. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀρχοντάκι.

ἀρχοντοπαντρεία ἡ, ΒΡώτας ἐν Ἀνθολ. Η' Αποστολίδ. 388.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀρχοντας καὶ παντρεία.
Ὑπανδρεία με πλούσιον ἢ πλουσίαν: Ποίημ.
Ἔλα, κόρη χλομή, ποῦ σ' ἔφαγ' ἡ ἔννοια
τῆς ἔρμης ἀρχοντοπαντρείας,
πεντάμορφη γενοῦ, παραμυθένια,
καὶ θὰ σὲ πάρ' ὁ βασιλγὰς.
Συνών. ἀρχοντονοικοκύρεμα, ἀρχοντονοικοκυ-
ρεμός.

ἀρχοντοπαντρεύω Λεξ. Δημητρ. (λ. ἀρχοντο-
πανδρεύω).

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρχοντας καὶ τοῦ ρ. παντρεύω.
Νυμφεύω με πλούσιον ἢ πλουσίαν: Καλότυχος π' ἀρ-
χοντοπάντρεψε τὰ παιδιὰ του. Ἀρχοντοπαντρεύτηκε καὶ πῆρε
ἀρχοντοσύνη. Συνών. ἀρχοντονοικοκυρεύω.

ἀρχοντόπαππας ὁ, Λεξ. Δημητρ.
Ἐκ τῶν οὐσ. ἀρχοντας καὶ παππᾶς.
Ὁ μεγαλοπρεπὴς τὴν ἐμφάνισιν ἱερέυς.

ἀρχοντοπεθερὸς ὁ, Ἰων. (Σμύρν.) Πελοπν. (Κυ-
νουρ.) ἀρχοντοπεθ-θερὸς Λυκ. (Μάκρ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀρχοντας καὶ πεθερὸς.
Ὁ εὐγενὴς, ὁ πλούσιος πενθερὸς ἔνθ' ἄν.: Ἄσμ.
Ἐδῶ, ρύφη, ποῦ σ' ἔφερα 'ς τ' ἀρχοντοπεθεροῦ σου
σὰν κυπαρίσσι νὰ σταθῇς, σὰν δέντρος νὰ ριζώσῃς
καὶ σὰ μηλγὰ, γλυκομηλγὰ, ν' ἀνθίσῃς νὰ γιομώσῃς
Κυνουρ.

Πῆραν μαννάδες με παιδιὰ, γυναῖκες με τοὺς ἀντρες
καὶ μὴν ἀρχοντοπεθερὰ με τοῖς ἔφτα νηφάδες
Ἦπ.

ἀρχοντοπερισεσμένος ἐπίθ. Ἰων. (Κρήν.)
Ἐκ τοῦ ἐπίθ. ἀρχοντας καὶ τοῦ περισεσμένος
μετοχ. τοῦ ρ. περισεσέω.

Σκωπτικὴ προσωνομία τοῦ πτωχοῦ ὅστις χάριν ἐπι-
δείξεως ρίπτει ὡς περιττὰ πράγματα χρήσιμα εἰς αὐτόν.

ἀρχοντοπερνῶ πολλαχ.
Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρχοντας καὶ τοῦ ρ. περνῶ. Διὰ τὴν
σύνθεσιν πβ. καλοπερνῶ κττ.

Διάγω ὡς πλούσιος, ζῶ πλουσίως. Συνών. ἀρχον-
τοζῶ, ἀρχοντοπορεύω 1.

ἀρχοντοπιάνομαι πολλαχ. ἀρχοντοπιάνομαι Ρόδ.
Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρχοντας καὶ τοῦ ρ. πιάνομαι.

1) Ἐπιδιώκω σχέσεις κοινωνικὰς με εὐγενεῖς καὶ πλου-
σίους πολλαχ.: Ἀρχοντοπιάνεται αὐτός. Ἀρχοντοπιάστηκε
καὶ τὸν χάσαμε ἀπὸ τὴν παρέα. 2) Προσπαθῶ νὰ παρυσ-
σιάσω τὸν ἑαυτόν μου ὡς πλούσιον ἐνῶ εἶμαι πτωχὸς
πολλαχ.: Ἀρχοντοπιάνεται σὰν νὰ μὴν τὸνε ξέρουμε. Συνών.
ἀρχοντοφέρνομαι (ἰδ. ἀρχοντοφέρνω), μεγαλο-
πιάνομαι.

ἀρχοντοπλούσιος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀρχοντοπλούσιος
Τῆλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρχοντας καὶ τοῦ ἐπίθ. πλούσιος.

Ὁ τὴν εὐγένειαν μετὰ τοῦ πλούτου συνενῶν, ὁ εὐγενὴς
ἄμα καὶ πλούσιος: Ἄσμ.

Νύφ-φη μ' ἀρχοντοπλούσια, ποῦ 'χεις τ' ἀγγέλου χάριν,
ἐκέρδισες τὸν καλογιὸ τ' ὁμορφο παλληκάρι.

ἀρχοντοπόρεμα τό, ἀμάρτ. ἀρχοντοπόρεμα Λυκ.
(Λιβύσσ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀρχοντοπορεύω.
Τὸ νὰ διάγῃ τις ὡς πλούσιος, τὸ νὰ ζῇ πλουσίως:
Παροιμ. Ἀρχοντοπουρέματα κί αὐλὲς μιάλες (ἐπὶ πτωχα-
λαζόνων. μιάλες = μεγάλες).

ἀρχοντοπορεύω ἀμάρτ. ἀρχοντοπουρεύω Ἦπ.
(Ζαγόρ.) Μέσ. ἀρχοντοπορεύομαι Λεξ. Αἰν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρχοντας καὶ τοῦ ρ. πορεύω.
1) Ζῶ πλουσίως ἔνθ' ἄν.: Ποιεύ' κί ἀρχοντοπουρεύ'
Ζαγόρ. Συνών. ἀρχοντοζῶ, ἀρχοντοπερνῶ. 2)
Μέσ. Φέρομαι ὡς πλούσιος Λεξ. Αἰν.

ἀρχοντοπούλλα ἡ, κοιν. ἀρχοδοπούλλα πολλαχ.
ἀρχοντοπούλλα βόρ. ἰδιώμ. ἀρχονδοπούλλα πολλαχ.
βορ. ἰδιώμ. ἀρχοντοπούλ-λα Κύπρ. Μεγίστ. Ρόδ. κ.ά. ἀρ-
χοδοπούλλα Κεφαλλ. κ.ά. ἀρχοντοπούα Τσακων.

Τὸ μεσν. οὐσ. ἀρχοντοπούλλα.
Κόρη εὐγενοῦς, πλουσίου ἔνθ' ἄν. || Ἄσμ.
Κόρη μου, μὴν τὸ φλίεσαι πῶς εἶς ὀρφανοπούλ-λα
τὸ 'εμεῖς θὰ σὲ βλοήσουμεν ὥσάν ἀρχοντοπούλ-λαν
(φλίεσαι = θλίβεσαι) Μεγίστ.

Πορεῖαι καθαρίσθητε, καδία φουντωθῆτε
γιὰ νὰ περάῃ ὁ νεόγαμπρος με τὴν ἀρχοντοπούα
(δρόμοι καθαρίσθητε, κλαδιὰ φουντωθῆτε γιὰ νὰ περάσῃ
ὁ νεόγαμβρος με τὴν ἀρχοντοπούλλα) Τσακων. — Ποίημ.

Εἶο' ὁμορφη, ξενούλλα μου, σὰν τοῦ Μαῖου τὰ ρόδα
κ' εὐγενική καὶ φρόνιμη καὶ πλούσια ἀρχοντοπούλλα
ΙΠολέμ. Ἀλάβαστρ. 175.

Ἀρχοντοπούλλα μας χρυσῇ, χαρὰ 'ς τὸ παλληκάρι,
χαρὰ 'ς τὸ βασιλόπουλλο ποῦ θὰ 'ρθῇ νὰ σὲ πάρῃ
Γ' Αἰθάν. ἐν Ἀνθολ. Η' Αποστολίδ. 11. Ἡ λ. εὐχρηστος καὶ
ὡς προσηγορία φιλοφρονητικὴ ἢ κολακευτικὴ: Ἐλέησέ με,
ἀρχοντοπούλλα μου! Ὡς κύριον ὄν. Πελοπν. (Μάν.)

ἀρχοντοπουλλάκι τό, ἀμάρτ. ἀρχοδοπουλλάκι Κε-
φαλλ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀρχοντόπουλλο.
Τὸ μικρὸν τέκνον εὐγενοῦς, πλουσίου: Καλῶς τ' ἀρκο-
δοπουλλάκιμα!

ἀρχοντόπουλλο τό, ἀρχοντοπούλιν Πόντ. (Κερασ.
Οἶν.) ἀρχοντοπούλλι Πόντ. (Οἶν.) ἀρχοντόπουλλον Πόντ.
(Κερασ.) ἀρχοντοπούλλουν Λυκ. (Λιβύσσ.) ἀρχοντό-
πουλλο κοιν. ἀρχοδοπούλλο πολλαχ. ἀρχοντόπ'λλο Σκυρ.
κ.ά. ἀρχοντοπούλλου βόρ. ἰδιώμ. ἀρχονδοπ'λλου πολλαχ.
βορ. ἰδιώμ. ἀρχοντοπούλλου Μακεδ. ἀρχοντόπουλλο
Κάρπ. Κῶς Μεγίστ. κ.ά. ἀρχοδοπούλλο Κεφαλλ. ἀρχον-
τόπ'λλου Σαμοθρ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀρχοντόπουλλον. Περὶ τοῦ τύπ.
ἀρχοντοπούλλου ἰδ. ἀμάραντος.

1) Τὸ τέκνον εὐγενοῦς, πλουσίου, χάριν δὲ φιλοφρο-
σύνης καὶ τὸ τέκνον καθόλου μάλιστα ἐν εὐχαῖς κοιν. καὶ
Πόντ. (Κερασ. Οἶν.): Τί κάνουν τ' ἀρχοντόπουλλά σου; Νὰ
χαρῆς τ' ἀρχοντόπουλλό σου! Καὶ 'ς τ' ἀρχοντόπουλλό σου!
(εὐχὴ ἐν γάμῳ) σύνθηθ. Οἱ παντρεμένοι νὰ χαίρωνται τὰ στέ-
φανά τ'νε τσαί τ' ἀρχοντόπ'λλα τ'νε! (εὐχὴ) Σκυρ. || Ἄσμ.

Ἔνα μικρὸ ἀρχοδοπούλλο μιανοῦ μεγάλου ἀφείδη
ἔχασε τ' ἀτταιράκι του καὶ πάει γυρεύοδὰς το
Κέρκ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀρχοντάκι. 2) Ὁ μεταξο-

